

Bloedtransfusie

Binnenkort ondergaat u een behandeling of ingreep, waarbij er een kans bestaat dat u bloed toegediend moet krijgen; een bloedtransfusie. In deze folder vindt u informatie over bloedtransfusie.

Waarom een bloedtransfusie

Ieder jaar krijgen zo'n 250.000 Nederlanders een bloedtransfusie. Dat zijn onder andere slachtoffers van ongevallen en patiënten die een (grote) operatie ondergaan, patiënten die voor kanker of andere ziekten worden behandeld en mensen met bepaalde (aangeboren) bloedafwijkingen.

Uw arts schrijft bloedtransfusies voor als dat voor de behandeling noodzakelijk is. Hij/zij doet dit echter niet zonder uw toestemming (tenzij er sprake is van een acute situatie). Om u te helpen tot een weloverwogen keuze te komen, zal uw arts u vooraf duidelijk inlichten over:

- de reden van de bloedtransfusie;
- de risico's die aan de bloedtransfusie verbonden zijn;
- de risico's die ontstaan wanneer u niet instemt met een bloedtransfusie;
- eventuele alternatieven voor de bloedtransfusie.

Hoe veilig is een bloedtransfusie?

Om bloedtransfusies zo veilig mogelijk te maken, worden **streng** maatregelen genomen. Alleen gezonde mensen kunnen bloeddonor (de mensen die bloed afstaan voor transfusie) worden. Bloeddonors geven hun bloed vrijwillig en worden hiervoor niet betaald.

Al het donorbloed wordt **streng** gecontroleerd op:

- twee soorten geelzuchtvirussen (hepatitis B en C);
- de geslachtsziekte syfilis;
- een virus dat een ruggenmergziekte en leukemie kan veroorzaken (HTLV 1/2);
- het Humaan Immundeficiëntie Virus (HIV) dat Aids kan veroorzaken.

Wanneer blijkt dat het bloed mogelijk besmet is, wordt het vernietigd. Toch blijft er, ondanks alle voorzorgen, een zeer kleine kans bestaan op besmetting door bloedtransfusie (zo is de kans dat een eenheid bloed besmet is met HIV kleiner dan 1 op een miljoen). Het kan zijn dat de bloeddonor nog maar kort geleden werd besmet. In zijn bloed kan de aanwezigheid van de ziekteverwekker dan nog niet worden aangetoond.

Ook is het mogelijk dat de hoeveelheid virus in het bloed zo gering is, dat het niet kan worden aangetoond met een bloedtest. Tevens kan het gebeuren dat er virussen in het bloed zitten, die we nog niet kennen of waarop (om andere redenen) niet getest wordt. Ook zijn er aandoeningen waarvoor nog geen test bestaat en waarvan de kans op overdracht door bloedtransfusie in principe aanwezig is.

Het is belangrijk dat het bloed dat iemand toegediend krijgt bij hem of haar 'past'. Daarom nemen wij bloed bij u af om uw bloedgroep en Rhesusfactor vast te stellen. Het bloed dat wordt toegediend hoeft niet per se dezelfde bloedgroep te zijn als die van de patiënt.

Sommige mensen hebben afweerstoffen in hun bloed tegen bloedcellen van anderen. Deze stoffen kunnen aanwezig zijn bijvoorbeeld na een zwangerschap of vroegere bloedtransfusie. Als dat het geval is kan het langer duren voordat er 'passend' bloed wordt gevonden.

Gegevens over afweerstoffen worden vastgelegd in een landelijk datasysteem

Mocht het ooit voorkomen dat u tijdens een ingreep bloed toegediend moet krijgen, dan kan het transfusielaboratorium navraag doen bij dit systeem om te achterhalen of er eerder afweerstoffen bij u zijn gevonden. Zo kan er bloed gezocht worden dat het beste bij uw bloed past. Als u vragen heeft over het registratiesysteem, kunt u deze stellen aan uw specialist.

Ten slotte controleert de verpleegkundige vlak voordat u een bloedtransfusie krijgt nogmaals of het bloed van de donor inderdaad voor u bestemd is.

Bijwerkingen van de bloedtransfusie

Bij patiënten kan een allergische reactie optreden. Dit komt echter niet vaak voor. Zo'n reactie is herkenbaar aan koorts, rillingen, galbulten, jeuk of een rode huid en kan met medicijnen worden behandeld.

Soms vormen patiënten na een bloedtransfusie afweerstoffen tegen het donorbloed. Ook dat kan een reactie geven, bijvoorbeeld in de vorm van koorts. Een dergelijke reactie kan ook worden veroorzaakt door afweerstoffen tegen bloedcellen van een bepaalde bloedgroep. Deze reacties kunnen met medicijnen worden behandeld. In dit geval krijgt u een bloedgroepenkaartje met daarop de vermelding van de afweerstoffen. Dit moet u bij volgende bloedtransfusies altijd aan uw arts tonen, ook in andere ziekenhuizen.

Kan ik een bloedtransfusie weigeren?

Ja, dat kunt u. Bedenkt u daarbij wel dat er in het algemeen weinig andere mogelijkheden zijn. Sommige operaties of behandelingen kunnen zelfs niet worden uitgevoerd zonder bloedtransfusie.

Bespreekt u uw twijfels ten aanzien van de bloedtransfusie tijdig met uw behandelend arts of de klinisch chemicus (transfusiedeskundige) van het Klinisch Chemisch en Hematologisch Laboratorium van het Maasziekenhuis Pantein.

Alternatieven voor bloedtransfusie

Een transfusie met uw eigen bloed

- Als uw gezondheidstoestand het toelaat, kunt u in aanmerking komen voor een zogenaamde 'autologe transfusie'. Dit houdt in dat u voorafgaande aan een operatie uw eigen bloed laat afnemen om dit bij de operatie weer terug te krijgen. Als u uw eigen bloed toegediend wilt en kunt krijgen, moet u in de maand voorafgaand aan de operatie enkele malen naar de bloedbank om een halve liter bloed te laten afnemen. Men kan dan tijdens de operatie of kort daarna uw eigen bloed weer teruggeven. Wanneer u tijdens de operatie meer bloed verliest dan verwacht, is het niet uitgesloten dat u ook bloed van een donor krijgt.

Om voor een 'autologe transfusie' in aanmerking te kunnen komen, moet aan een aantal voorwaarden zijn voldaan. Uw algemene lichamelijke conditie moet goed zijn, uw bloedvaten moeten geschikt zijn voor herhaalde bloedafnames en de testen op bloedoverdraagbare ziekten moeten over het algemeen negatief zijn. Ook is het een vereiste dat de datum van de operatie minimaal 6 weken van tevoren vaststaat.

- Bij sommige operaties met veel bloedverlies, zoals bij vaatoperaties, is het mogelijk dat het bloed dat uit de wond komt met een speciaal apparaat wordt opgezogen. Hierna wordt het bloed, na een bewerking, weer aan de patiënt teruggegeven.
- Bij een klein aantal (orthopedische) ingrepen kan van tevoren medicatie worden genomen, die de bloedaanmaak bevordert.

U kunt met uw behandelend arts of anesthesioloog overleggen of één van deze methoden voor u mogelijk is.

Meer informatie

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, neemt u dan contact op met het secretariaat van het laboratorium, telefoonnummer 0485-84 64 71 en vraagt u naar de klinisch chemicus, of neemt u contact op met uw behandelend specialist.

maasziekenhuis Pant^ein

Tot slot

Als u bloed nodig heeft, dan is het er. Vanzelfsprekend. Help mee om dat vanzelfsprekend te houden. Spreek erover met mensen in uw omgeving. Iedereen tussen 18 en 80 jaar die gezond is, kan bloeddonor zijn. Meer informatie kunt u krijgen bij de bloedbank in uw regio of via www.sanquin.nl/donor.

Colofon

De tekst in deze folder is gedeeltelijk afkomstig uit de folder van Stichting Sanquin.

Juli 2018 - Versie 3
LAB012